

I could have thought יכול שאם עשאן כולם בהעלם אחד כולי –
That if he transgressed all of them in one unawareness, etc.

OVERVIEW

לא from שבת for חילוק מלאכות¹ that we derive in a ברייתא ר' נתן teaches us (but, לא תבערו אש would not have written תורה). However if the (מלאכות), we may have thought that there is no חילוק מלאכות and no matter how many מלאכות he did בשוגג (even if he did all מלאכות) he is only חייב one קרבן חטאת. Our תוספות discusses this אמינא that there is no חילוק מלאכות.

asks: תוספות

תימה אם כן מניינא דקרא דברים הדברים אלה הדברים למה לי כיון דלא אתא לחלק.
It is astounding! If indeed it is so (that even if he did all the מלאכות in one קרבן חייב [as the גמרא assumes now]), **why was it necessary for the דברים² to enumerate thirty-nine מלאכות by writing** (since there is seemingly no relevance to the amount of מלאכות, for one is only one קרבן no matter how many מלאכות he transgressed)?!

answers: תוספות

ויש לומר דצריך למניינא לפי שיש מלאכות שאינן חשובות –
And one can say; that it is necessary for the תורה **to enumerate** thirty-nine מלאכות (even though you may be only one קרבן if they were done בהעלם), **because there are** certain מלאכות **which are not prominent** (אחד), and one may have thought that they are not included in the מלאכה -
ואיצטריך מניינא לאשמעינן דכולהו הויין מלאכות להתחייב עליהן –
Therefore the enumerating was necessary to inform us that all thirty-nine categories of work are considered מלאכות, for one to be liable if he transgressed them.

responds to an anticipated difficulty: תוספות

¹ חייב חטאת means that each מלאכה (אב) is separate and distinct from the others, so that there is a חייב חטאת for each אב מלאכה which was done בשבת ושגגת מלאכה.

² See דברים where the תורה writes regarding שבת that אלה הדברים אשר צוה וגו'. The word דברים means (at least) two דברים, the additional ה' indicates a third דבר, and the word אלה is בגימטריא thirty six, plus the three of הדברים; these refer to the thirty-nine מלאכות שבת (see דברים).

ומיהו ממתניתין דמ' מלאכות דייק שפיר דבהעלם אחד חייב על כל אחת³ –

However, from our משנה in כלל גדול (which states) forty less one, we can properly infer that one is liable for each מלאכה even if they were done בהעלם אחד –

דלא הוה צריך למניינא כיון דמני כולו בהדיא⁴ –

For otherwise (if there is only one חיוב for doing all the מלאכות), there would be no necessity for the משנה to mention the number of מלאכות since he already enumerated all of them specifically.

asks: תוספות

ומיהו קשה לרבינו יצחק דלקמן בהזורק (דף צז,ב) משמע דהאי מניינא אתיא לחלק –

However, the ר"י has a difficulty; for later in פרק הזורק it seems that this enumeration of מלאכות comes to differentiate the אבות and cause one to be חייב for each מלאכה separately –

דאמר התם למימרא דמחייב רבי⁵ אתולדה במקום אב –

For the גמרא asks there, 'do you mean to say that רבי holds one liable for a תולדה when it is performed בהעלם אחד with the אב, but this cannot be –

והתניא רבי אומר דברים הדברים אלה הדברים כולי –

For רבי taught in a ברייתא the פסוק states דברים הדברים אלה הדברים, etc. that this refers to the thirty-nine מלאכות.' This concludes the citation from that גמרא.

ופירש בקונטרס התם⁶ דהכי פריך הואיל ומניינא לא אתא אלא לחילוק חטאות –

And רש"י explained there that this is the question, since the enumeration (of אלה הדברים) is only for differentiation for חטאת; that one is חייב a חטאת for each מלאכה –

ואי סלקא דעתך דמחייב אתולדה במקום אב טובא הוה ליה למיתני –

³ The later משנה (עג,א) enumerates all the thirty-nine מלאכות and concludes הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. We derive from the fact that the משנה mentioned the number of מלאכות that one is חייב for each מלאכה even if they were all done בהעלם אחד. However according to what תוספות just answered that the reason for enumerating the מלאכות (in the תורה) is to include those which are not חשבות, perhaps that is also the reason why they are enumerated in the משנה, so how can we derive מלאכות חסר?!

⁴ In the פסוק where the individual מלאכות are not mentioned, it is just that the total amount of מלאכות are alluded to (with אלה הדברים), we can say that the תורה wanted to be sure that we include even the מלאכות which are not חשבות. However in the משנה all the מלאכות (including the not חשבות) were already mentioned; the only reason to give the total of thirty-nine is to teach us that one is חייב for each מלאכה separately even if they were all done בהעלם אחד.

⁵ רב. חייב רה"י he is חייב רה"ר passing through a רה"ר to another רה"ר that if one throws from a רה"ר (צז,א) taught there רבי⁵ said in the name of שמואל that רבי was מחייב two קרבנות one for [the מלאכה of] אב מלאכה (when it flew from the רה"ר and landed in the רה"ר) and one for [the תולדה of] הכנסה (when he threw it from the רה"ר into the רה"ר).

⁶ ד"ה דברים.

And if it would enter your mind that one is חייב אתולדה במקום האב, the **should have mentioned more** than just thirty-nine! Therefore it is evident that there can be thirty nine חטאות but no more than thirty-nine, so how could רבי be מחייב for הכנסה (which is תולדה) האב במקום האב (הוצאה). This concludes פירש"י.

concludes his question:

ולפי מה שפירשנו דמנינא לא אתא אלא לאשמעין –

However according to what we explained previously that the enumeration does not come to teach us חילוק מלאכות, but rather to inform us -

דכולהו חשובות מלאכות להתחייב עליהם לא הוה פריך מידי –

That all the thirty-nine מלאכות are חשובות that one is liable for transgressing them (but not for חילוק מלאכות), the גמרא **is not asking anything** at all! There is no indication (from the דברים הדברים of דרשה) that there is חילוק מלאכות.

answers:

ונראה לרבינו יצחק דגרס הכא כמו במכילתא –

And it is the view of the ר"י that the text here reads as it does in the מכילתא -

דתניא התם⁷ רבי נתן אומר לא תבערו אש למה נאמר –

For we learnt there a ברייתא (in the מכילתא) that ר"נ states, why does the תורה write לא תבערו אש (do not burn fire), since the תורה already forbade doing מלאכה, and making a fire is (certainly) a מלאכה? The answer is -

לפי שנאמר ויקהל משה שומע אני שלא יהא חייב עד שיעבור ל"ט מלאכות⁸ –

Because it is written ויקהל משה (אלה הדברים), from which I may understand that one is not חייב unless he transgresses all thirty-nine מלאכות, therefore -

תלמוד לומר בחריש ובקציר וכולי –

The תורה teaches us by writing בחריש ובקציר, etc. that one can be חייב even for doing one מלאכה. The מכילתא continues from there as in our גמרא, concluding that we

⁷ מכילתא ויקהל (לה) פסוק ג' פסקא ז'.

⁸ It is this change in גירסא which the ר"י is referring to. In our גמרא, we might assume that the פסוק of אלה (and similarly if one transgressed one or more מלאכות there is always only one חטאת); however in the מכילתא we might assume that the פסוק of אלה הדברים teaches that one is not חייב any חטאת unless he transgresses all מלאכות. See 'Thinking it over'.

derive from חילוק מלאכות. This concludes the citation from the מכילתא, and concludes his answer -

והשתא אי לאו לא תבערו הוה אמינא דמנינא אתא למימר –

And now the understanding is that if לא תבערו would not be written, I would have assumed that the enumeration in הדברים comes to teach us -

שאינו חייב על אחת או שתיים עד שיעבור כל ל"ט –

That one is not liable for transgressing one or two מלאכות, but rather he is liable only if he transgresses all thirty-nine מלאכות -

וכיון דכתיב לא תבערו דילפינן מיניה דחייב על כל אחת בפני עצמה –

But since לא תבערו is written, from which we derive that one is liable for each מלאכה individually -

אם כן מנינא אתא למימר דאל"ט דווקא הוא דחייב על כל אחת ואחת –

Therefore we must assume that the enumeration of הדברים comes to teach that only concerning the thirty-nine מלאכות, is he liable for each individual מלאכה -

אבל אתולדה במקום אב לא⁹ –

But one is not liable for a תולדה במקום האב.

והשתא מוכח שפיר בהזורק דרבי לא מחייב אתולדה במקום אב –

And now (according to this גירסא, and after לא תבערו is written) it is quite evident in תולדה במקום אב that רבי is not מחייב for a תולדה.

גירסא of the מכילתא finds an additional advantage in the גירסא:

ואתני נמי שפיר להאי גירסא דקתני לפי שנאמר דברים הדברים וגומר יכול כולי –

And it also well understood according to this גירסא (of the מכילתא) what the ברייתא writes, 'since it is written דברים הדברים, etc., I would have, etc. thought that one is not חייב unless he transgresses all the מלאכות ל"ט'

דמשמע דמתוך קרא דהדברים הוא דמשמע ליה דאינו חייב עד שיעבור כולן –

It is apparent from the syntax of the ברייתא, that from the very פסוק of הדברים we infer that one is not חייב unless he transgresses all of them

⁹ This seems to be the only thing the מנינא of הדברים teaches us. It cannot mean that one must do all the מלאכות to be חייב; it also cannot mean that if one does a few מלאכות he is חייב only one, because לא תבערו teaches that for each מלאכה one is חייב a קרבן. Therefore הדברים teaches us that if one does all the מלאכות possible (all the אבות and as many תולדות a he can) nevertheless he will only be חייב for חטאות because one is not חייב for a תולדה במקום האב. However if we assume our גירסא in which הדברים teaches that there are thirty-nine מלאכות, therefore even after the תורה writes לא תבערו we cannot derive from אלה הדברים that one is not חייב אתולדה במקום האב, for the פסוק merely teaches that we must include all the ל"ט [מהרש"א [הארוך אות י]. See חשובות even those that are not מלאכות]

– (since the פסוק enumerates thirty-nine)

proves that the phrase יכול וכי שנאמר וכי יכול indicates that the פסוק is the cause for the (mistaken) assumption:

וכן בפרק קמא דפסחים (דף ה,ב) לפי שנאמר לא יראה לך –

And similarly in the first פרק of מסכת פסחים, there states; ‘since it says לא יראה לך (it (your חמץ) should not be seen) -

יכול יטמין ויקבל פקדונות מן הנכרים –

I would have thought that he may hide the חמץ or take deposits of חמץ from gentiles since in both cases it is either not יראה (when he hides them) or not לך (when he takes it from the gentile). It is evident that the cause of the mistaken assumption is created by the (mis)reading of the פסוק. Similarly here the mistaken assumption that he is not liable unless he does all מלאכות ל"ט is derived from the (incorrect) understanding of אלה הדברים -

אבל לגירסת הספרים מאי קאמר לפי שנאמר –

However according to our texts (where our wrong assumption is that he will be only one קרבן, no matter how many מלאכות he did), why does it state לפי שנאמר (because it said); indicating that the cause of this misunderstanding is the reading of the פסוק, when in fact at this point –

בלאו קרא נמי הוה אמרינן הכי כל כמה דלא נפקא לן חילוק מלאכות משום מקום:

Even without the פסוק we would have assumed so (that there is only one מלאכה regardless of how many one performed), as long as we did not derive חילוק מלאכות from any source.

SUMMARY

אלה הדברים of פסוק maintains that the correct reading is that from the פסוק we may have assumed that there is no חיוב חטאת unless one transgressed all the מלאכות ל"ט.

THINKING IT OVER

אלה הדברים of פסוק, we may have thought that in order to be חייב, one must transgress all the מלאכות ל"ט.¹⁰ How can we assume this, since we find clearly in the תורה that the מקושש עצים was¹¹?! מלאכה one for transgressing just one, חייב מיתה

¹⁰ See footnote # 8.

¹¹ See ריטב"א and רמב"ן.